

VJESNIK

KRIŽARIČKE SELJAČKE ZAJEDNICE
ZAGREB

Broj: 6

1 - VI - 1937

M L A D A   I   Ž A R K A

Ko bi rekao, kakovom strašću nastoji svijet da ostarimo?

Ali svijet mi ne razumije pravu ljubav: svijet je daleko od sunca života, njegov je otac knez tmine, koji mu udahnjuje duhovni otrov od kojega stare siromašne duše.

Zato ljubav, mladost, znanost, jakost, svjetska mudrost i ako upravo isto ime kao i pravo takovo dobro, koje Bog šalje nisu uistinu nego sebičnost, staračka premoć neznanja, slabost, ludost. Hoćeš li da ostaneš uvijek mlada i žarka srca, bez prestanka se napajaj na pravom Vrelu Mladosti, Uzroku svega života, Onome koji je uvijek mlad.

Božanska Mladost, oh! koliko ona privlači, daje poleta, stvara plodnosti!.... Stvaralački Duh Božji obnavlja svaki dan svijet duša.

Idi dakle, žarko srce puno ideala, Crkci, Isusovoj zaručnici, vazda svježoj i lijepoj i mladoj. Ovdje izvire za tvoje neumrlo biće neiscrpiva milost po svetim sakramentima, molitvi, tajnom sjedinjenu s Božjim Bićem.

Svakog časa u crkvi neprestanim ponavljanjem, svećenik ide k oltaru da prikaže žrtvu; on izgovara, makar bio i starac sijede kose: "Pristupam Bogu koji razveseljuje mladost moju."

Da, samo uz Krista može se naći ova jedinstvena pojava: starci iz kojih odsijeva mladost.

Sveci su često bili na vrhuncu aktiviteta /rada/ u času, kad je već tijelo malaksavalo.

Uostalom, prava je istina, da će u času kada se za te otvore vrata vječnosti, početi i ustaliti se Život, prema stupanju stečenih zasluga, mladosr bez kraja.

Postani dakle, Križarice - seljakinjo puna poletne velikodušnosti i puna ljubavi, sve mlađom i mlađom.

Toliko je potrebno da takova postaneš, da Isus kaže, da je nebo za one, koji sliče maloj djeci.

Dijete je nesebnično, ono se prodaje, ono je priprosto i puno ljubavi. Ako hoćeš da uvijek ostaneš mlada, nauči se predanju, nauči se žrtvovati, predati se radosno Providnosti, izbjegavaj oholost i daj srce Onome, koji je dostojan. - - -

Neprestana pjesma zvuči u dušama onih koji čuvaju mladost, pjesma sreće, uvijek živa: " Mantate Domino canticum novum" - /Pjevajte Gospodu pjesmu novu/, kaže nam Crkva.

CVIJEĆE ZA UKRAS CRKVE.

Njegujući cvijeće i nehotice se zagledamo u lijepe oblike, skladne boje, opaja nas miris. Sve to diže naš duh i potiče nas da tražimo ljepotu i sklad oko sebe i u samom sebi. Duša koja voli cvijeće, ne može biti gruba i surova. Ona svoju nježnost i pažnju neće uskratiti ni drugim bićima, koja su dio prirode Božje.

Kraj toga posla budi se u nama i širi interes za proučavanje prirode. Biljka nije za nas mrtva. Ona je živo biće kojemu pratimo razvoj iz na oko mrtve sjemenke,gledamo gibanje i pomaljivanje listića,vjetića,stvaranje ploda, onda počinak zimski ili možda zauvijek. Zar nas ta slika ne potiče na razmišljanje?Kad nam lijepo uspiju naše sađenice,kako se veselimo.Tražimo sveđ nove,ljepše vrste,pitamo za uvjete njihova uzgajanja.To nas nuka da potražimo savjet u kojoj knjizi ili časopisu, a sve to ide za našim duševnim napretkom.

Praktična vrijednost uzgajanja cvijeća dolazi do izražaja. Mi ne ćemo više bacati novac za neukusno umjetno,a skupo cvijeće.Pa i ako umijemo načiniti papirnato ili pleteno cvijeće, još će nas uvijek manje stajati sjeme i presad za živo cvijeće, jer kad postanemo vještiji poslu, sami ćemo si odgojiti sjeme,ili ćemo sadnicima /pelzerima/ umnožiti naše biljke. Zdravstvena vrijednost odgajanja cvijeća dolazi više do izražaja kod onih, koji inače rade posao u zatvorenoj prostoriji,kakovom uredu ili radnji,gdje sjede. Njima gibanje kod tog posla može samo da posluži kao zdrava i dobra gimnastika i ugodna promjena rada.Dakako naše se djevojke na selu naužiju dosta gibanja i rada na svježem zraku.

Za ukrašivanje crkve živim materijalom u kasnu jesen,zimi i rano proljeće dolaze više u obzir biljke lončanice. Ne zaboravimo, da je vrlo ukusno vidjeti oltar okićen i samim zelenilom n.pr.jelovim, smrekovim, borovim grančicama, ili imelom koja je baš za Božić najljepša,kad je okićena brojnim plodićima. Vrlo je lijepo iskititi vazice uz zelenilo i crvenim plodićima šipka ili grozdastim crvenim plodićima žutike, češerićima češljuge ili pak češerima bilo koje crnogorice.

Nabrojit ćemo neke biljke lončanice koje ne traže mnogo njege,nijesu previše osjetljive, lako se razmnažaju,dosta se u našim krajevima goje,pa ih nije teško nabaviti. Spomenut ćemo i najvažnije o njihovom /kultiviranju/ uzgajanju. Ponajprije neke općenite upute.

Biljka je živo biće, zato joj treba: svjetla,topline,uzduha, vode i dobra zemlja,da može lijepo uspijevati. Zemlja je vrlo važna, ona mora imati sve hranive stvari za biljku,mora biti lagana,šupljikava,propusna,a ne zbita,da može do korijena dopirati zrak i voda.Većina naših lončanica uspijeva dobro u smjesi od 4 dijela crnice /koju možemo naći u bjelogoričnog šumi,a postaje od trula lišća/,2 dijela obične vrtne zemlje ili iz krtičnjake i 1 dio ispranog riječnog pijeska.Dobro dolazi dodatak praha drvenog ugljena,zidoderine /otpaci stare žbuke/ili dobro tučenog vapnenca,zatim pepela,čađe ili kakovog umjetnog gnojiva. Dodatak treba primješati zemlji neko vrijeme prije nego u nju sadimo bilje. Cvjetni lonci ne smiju biti pocakljeni /glazirani niti s vanjske niti s nutarnje strane, na dnu mora biti rupica,na koju stavimo komadiće šljunka,a gore zemlju,da može lako isti-

cati voda. Biljka prima hranu, a to su rudne tvari samo u vodi rastopljene. Suvišak vode djeluje štetno, biljka oboli od gnjiloće korijenja. Preporuča se zalijevati ustajalom vodom, najbolja je kišnica ili riječna voda, u kojoj nema mnogo vapnenca. Zalijevati je najbolje ujutro ili navečer. Dobro je biljke lončanice i rositi, prskati vodom.
Neke biljke imadu lijepo ukrasno lišće i zbog njega ih gojimo, cvijet im je neugledan. To su:

Podarla ili puzavac.

To je zgodna biljka za visjelice, jer joj izdanci na sve strane vise i pužu. Lišće je u raznih suvrsta raznih boja: zeleno, smeđe, crvenkasto, bijelo prugasto. Vrlo se lako u proljeće umnaža sađenicama /pelcerima/ Brzo raste. Treba je obilno zalijevati.

Asparagus.

sa zelenim visečim grančicama, obraslim iglastim listićima. Prilagođuje se raznim prilikama. Ne voli prevelike lonce. Zemlja mora biti lagana, gnojena vodenom otopinom pepela, čađe. Umnaža se dijeljenjem podzemne stabljike i korijenja. Kad živo buja, dobro zalijevati.

Spidistra.

Ima velike duge tamno zelene listove. Podnaša toplo i hladno, sunčano kao i sjenovito mjesto. Ne voli prevelikih lonaca ni čestog presađivanja. Traži rahlu zemlju i dosta vode. Umnaža se dijelenjem porzemne stabljike.

Begonije.

gojimo zbog ukrasnog cvijeća i lišća. Imade ih više vrsti. Sve trebaju za najživljeg rasta mnogo vode i dobru zemlju, zimi vrlo malo vode, iznimno dakako, ako zimi cvatu kao n.pr. grmolika Begonija Credneri s velikim lišćem i ružičastim cvjetovima. Uz dobru njegu naraste i preko pola metra, a cvate od Božića zato je upravo mnogi rado njeguju. U zimsko doba svaki nam je cvijetić vrijedan. Kovno-sjajna begonija jedna je od najljepših s velikim lišćem odozgo kovno sjajne boje, odozdo crvene, svjetovi ružičasti. Traži dosta svjetla i topline zimi, a ljeti ne prejako sunce. U proljeće treba begonije presađivati i pritom nešto obrezati. Umnažaju se sađenicama u pijesku, ako je moguće pod staklom. Osobito lijepim lišćem odlikuje se lisnata Begonija Rex. Umnažamo je listovima koje zataknemo u zemlju i oni puste korijen.

Pelargonium, žeravac

Kod nas je to valjda najviše poznata biljka lončanica. Naš je narod voli, osobito onu sa škrletno crvenim cvijetom. Ima pelargonija raznobojnih cvjetova pa i šarolistih, kojima i lišće služi za ukras. Mnogo se goji osobito za visjelice bršljanasta pelargonija, kojoj je lišće slično bršljanovom, svijetovi ružičasti ili crveni. Pelargonije se lako prilagode svakoj vrsti zemlje, toplini i zimi, suncu pa i zasjenjenom mjestu. Dobro se razmnažaju sađenicama u proljeće pa i kroz cijelu godinu. Sađenice su ovršne grančice s nekoliko listića, brzo se zakorijenjuju, samo ih treba dosta zalijevati. Treba ih prwsađivati i obrezivati korijen i grančice u proljeće.

Primula, jaglac

sve se više kod nas goji u raznim odlikama jer dugo i lijepo cvate, što više i zimi ako ima dosta svijetla. Ne voli pretoplo. Vrlo obilno i dugo cvate Primula obecica. Izdrži više godina i svake godine cvate, a nije mnogo osjetljiva. U proljeće je presađujemo ili u kolovozu u omanjem loncu. Razmnažamo je dijeljenjem korijenja i sjemenjem ali ovo potonje traži veću spremu. Mnogo se goji i Primula elinensis, kineski jaglac, cvate obilno zimi. Cvijetovi nisu na dugim peteljkama već su se skupili više uz lišće.

Fuksija

ima mnogo raznih odlika s krasnim raznobojnim cvijetovima. Zimi dok ne cvate najbolja ili je držati u podrumu ili u hladnoj sobi i samo malo

zalijevati. U proljeće ili presadimo ili obrežemo. Prirezivanjem možemo dobiti i grmolike oblike. Voli dobru vrtnu zemlju i gnojenje čađom, pepelom ili gnojnim otopinama. Umnažavamo ih sadnicama i sjemenjem.

Oleander

poslužiti će nam kao veća ukrasna biljka. Voli obilje sunca i snažnu zemlju, obilno zalijevati. Za vrijeme cvatnje treba ga i gnojiti i talogom crne kave ili otopinom drvnog pepela. Umnožavamo ga sađenicama u proljeće, Okorijenjujemo je u vodi, a onda ih sadimo u rahlu i vlažnu zemlju. Možemo saditi sađenice i odmah u vlažnu pjeskovitu zemlju i dobro zalijevati. Treba ih presađivati, jer brzo rastu. Ima više suvrsti razne boje i oblika cvijeta. Mi smo iznesli samo nekoliko najpoznatijih biljaka lončanica koje se dosta lako uzgajaju i u ovom kratkom opsegu rekli smo samo najvažnije o njima.

Za kićenje crkve dolazi u obzir i rezano cvijeće ukusno složeno u cvijetne posudice, vazice. Jeftine i ukusne vazice prave nam naši lončari od gline samo treba da su pocakljene, da ne propuštaju vlagu. Glinene posudice kao vrčići, čupići i drugi oblici djeluju mnogo ljepše nego jeftina vašarska roba u svim šarenim bojama. Osobito je lijepo vidjeti u njima raznovrsno poljsko i šumsko cvijeće n.pr. ivančice, majčine suzice i druga raznovrsne trave kad su u cvatu, različak, divlji klinčići t.j. pravo rečeno pušine, ciklame i t.d. U svakom vrtu pa i naših seoskih domova, a ne samo gospodskih vila, naći ćemo raznovrsnog cvijeća osobito ako je u kući mlado čeljade. Samo je pitanje, je li to cvijeće zgodno za rezanje. Takove vrste moraju imati ugodan miris, dugo trajni cvijet, lijepe žive boje, upravne i čvrste stabljike kao n.pr. astre /lijepe Kate/ zijevalice/ zečići/, klinčići, kokotić, ivančica i.t.d. U vrtu uzgajamo zeljasto cvijeće i dijelimo dvije grupe.

1. Jednogodišnje n.pr. suncokret, mak, ljetne astre, neven, zvončić, šeboj, potočnica, mačuhica.
2. Višegodišnje ili trajnice n.pr. jesenske astre, božuri, paknjac, perunike i.t.d.

Jednogodišnje cvijeće jest bilje koje sijemo u jesen ili proljeće a cvate odmah iste godine ili u proljeće slijedeće godine. U svakom od sjetve i klijanja preko cvijetanja do dozrelog novog sjemena razvoj biljke ne traje više od 1 godine. Uzgoj jednogodišnjeg cvijeća je lagan i jednostavan. Pretežno se uzgaja iz sjemena. Obilno rodi sjemenom. Mnogo jednogodišnje cvijeće sijemo izravno na određeno mjesto i ne trebamo ga dalje presađivati n.pr. neven, različak, mak, mirisna grahovica. Neke vrste bolje uspiju ako ih najprije zasijemo u sandučiće koje držimo pokraj prozora n.pr. ljetne astre, kadifice, Zemlju treba već u jesen duboko prekopati i pognojiti sazrelim stajskim gnojem. U proljeće se tlo površno prekopa motikom.

Omaške sijemo samo fino sjeme /mak/, bolje je sijati u redove 20-40 cm razdaleko. Fino sjeme prekrije se rahlom pjeskovitom zemljom. Što je krupnije sjeme to deblje pokriti zemljom. Veće sjeme sadimo u zemlji pojedince odnosno u kučice n.pr. mirisna grohurica, suncokret.

Usjev treba čuvati u jednoličnoj vlagi, po potrebi i sjeniti dok ne isklije sjeme. Tlo između redova okopavati. Biljke po potrebi prorijediti i plijeviti. Višegodišnje cvijeće ili trajnice jesu zeljaste biljke, kojima koncem jeseni uginu nadzemni dijelovi, a pod zemljom prezimi njihovo korijenje i podzemne stabljike. U proljeće izbiju iz tih podzemnih dijelova opet nove mladice i prema tome su trajnive dugovječne. Većina trajnica se odlikuje lijepim cvijetovima živih boja. Prednost je njihova i ta što nam uz neznatnu njegu daju godinama cvijeće.

Neke trajnice kao n.pr. jesenske astre, floks ili plamenac, ivančice ili margarite, peonije ili božuri, kokotić, paknjac, kloboćić, perunika, krizanteme uspijevaju bez poteškoća na dobrom vrtnom tlu. Sunca vole što više i samo na sunčanom položaju rastu trajnice bujno i daju cvijeće žarkih boja. Neke uspijevaju doduše u polusjeni pa i u potpunoj sjeni ako im je cvijeće blijedih boja. Trajnice trebaju jaku i hranivu zemlju, dobro i duboko obrađeno tlo, koje je dosta rahlo i primjereno vlažno, jer će se samo tada bujno razvijati i obdržavati više godina . Tlo treba u jesen duboko prekopati i dobro pognojiti. Pripravljene lijehe dobro je pokriti preko zime stajskim gnojem, da se rastvaranjem u tlu nakupi što više hranivih tvari za mlade biljke. Tako priređeno tlo prozahlimo motikom prije nego sadimo biljke. U proljeće /ožujak, travanj/ sadimo i presađujemo trajnice koje cvatu ljeti i jeseni, a proljetne trajnice sadimo od rujna do prvog snijega. Busove ~~xxxxxx~~ starih trajnica kod presađivanja možemo razdijeliti na više komada. Svaki takav dio zasadimo u posebnu jamu ne preduboku i dobro pritisnemo zemlju oko korijenja, a zatim temeljito zalijemo vodom. Lijeke i trajnicima treba redovitp polijevati, više puta razrahliti zemlju motičicom i dobro zalijevati. Prve godine nakon sađenja neće biti mnogo cvijetova; istom druge ili treće godine počinje obilno cvijetanje novo sađenih trajnica. Evele ocvale cvijetove, požutjele listove valja redovito obrezivati, da se uzalud biljka ne iscrpe proizvađanjem nepotrebnog sjemena, jer trajnice ne umnažavamo sjemenom već dijelenjem starih biljaka. Taj način razmnažanja preporuća se osobito kod plemenitih vrsta, koje iz sjemena nijesu nikad tako lijepe. U jesen odrežemo sve uvenule nadzemne dijelove.

Posebna grupa trajnica jesu one, koje imadu podzemnu stabljiku gomolj ili lukovicu. Najpoznatije od tih jesu: narcise, zumbuli ili hijacinte, liljani, tulipani, dalije ili georgine i gladiole. Narcise i ljiljani ostaju u zemlji, čitav niz godina. Dalije i gladiole moramo u jesen izvaditi iz zemlje, odrezati im nadzemne stabljike, a gomolje očistiti i spremiti na suho, hladno mjesto, gdje su sigurne od miševa i smrzavice. Početkom maja sadimo ih ponovno u zemlju, ali je bolje nakon cvatnje kad im se lišće osušilo izvaditi lukovice iz zemlje i očišćene spremiti na suhom, zračnom, sjenovitom mjestu. U mjesecu rujnu zasadimo ih ponovo /u zemlju/ u dobro obrađeno tlo, gdje ostaju preko zime pa nam u proljeće procvatu. S ovo nekoliko uputa htjeli smo dati poticaja našim djevojkama u križaričkim društvima da se što marljivije pozabave uzgojem cvijeća, koje će ukrašivati njihove vrtove, prozore i domove, a inače i dosta svježeg cvijeća za ures crkve, doma Božjega.

KRŠĆANSKI NAUK

"Mili su Gospodinu koji Ga se boje i koji se uzdaju u milosrđe Njegovo" - /psalam 32,18/

Zašto smo dužni uzdati se u Boga?

Uzdati u Boga dužni smo zato, jer je Bog ~~x~~ naš svemogući i milosrdni Otac, pa će nam radi Isusovih zasluga dati što je obećao.

Ko se uredno uzda u Boga?

Uredno se uzda u Boga ko se nada da će mu Bog dati najprije što je potrebno za spasenje duše, a zatim i što mu treba za život zemaljski.

Ko se čvrsto uzda u Boga?

Čvrsto se uzda u Boga ko ništa ne sumnja da mu Bog može pomoći u potrebama duše i tijela; a kad ga snađu nevolje, ne očajava već se predaje volji Božjoj.

Ko se ponizno uzda u Boga?

Ponizno se uzda u Boga ko priznaje da je grešan i nije

vrijedan da ga Bog usliši, ali se ipak uzda da će mu Bog dati sve što mu je potrebno za dušu i tijelo.

Svaka Križarica mora znati napamet:

Djelo ufanja:

Ufam se u To, o premilostivi Bože moj, da ćeš mi po zaslugama muke i smrti Isusove, i po mojim dobrim djelima, s pomoću Tvojom učinjenim, oprostiti sve grijehe i dati slavu nebesku. A to se ufam zato, što ti Bože svemogući, dati možeš što si obećao i u obećanju si svojem stalan i vjeran. O Bože, učvrsti ufanje moje!

ŠTO ĆEMO RADITI OVAJ MJESEC?

U društvu: Dogovoriti se kako ćemo dati presv. Srcu Isusovom što više zadovoljština za kletve i uvrede nanesene Mu
a/ u našem selu, b/ u hrvatskom narodu.

U obitelji: Uvesti štovanje presv. Srca Isusova, nabaviti sliku ili kip i nagovoriti roditelje da posvetimo obitelj presv. Srcu. Zajedničkim molitvama dodati litanije ili koju drugu molitvu Presv. Srcu Isusovom.

U mjestu: Ako je moguće uvesti svaki dan prije Pozdravljenja litanije presv. Srca u crkvi, kapeli ili kod križa.

Što ćemo čitati?

Kalendar Srca Isusova ili Glasnik.

K U H I N J A.

Savijača od trešanja.

25 dkg brašna umijesi s 1 malom žlicom ulja, 1 jajetom, žličicom octa i 3/4 dl slane mlake vode u glatko tijesto. Mijesi dotle dok ti se tijesto ne lijepi više za prste i dasku i dok se pojave na njemu mjehurići.

Umiješeno tijesto skupi u hljepčić, namaži uljem ili mašću, pokri ga toplom posudom i pusti počivati pol sata.

Iza toga stavi tijesto na stolnjak, koji si posula brašnom. Tijesto također pospi brašnom i razvaljaj ga, a onda ga poškropi toplim uljem ili mašću i oprezno razvlači rukama. Razvučenom tijestu odreži oprezno okrajke, poškropi ga uljem i do polovice napuni trešnjama. Onda savini najprije krajeve, a onda čitavo tijesto u oblik savijače.

Zdjelu namaži mašću ili uljem, oprezno stavi u nju savijaču i peči kod umjerene vatre.

Savijača od sira.

Umjesi savijaču. Mješaj za nadjev 4 žlice rastopljene masti 5 dkg šečera i 4 žutanjka. K tomu dodaj ½ kg sira, još po volji šečera i nadjeni time do polovice savijaču.

Za Križaričku seljačku zajednicu
s. Vlasta Arnold